

Bakay Kornél

ŐSTÖRTÉNETÜNK KUTATÁSÁNAK HELYZETE ÉS FELADATAI

Tisztelt Hallgatóim!

Több mint félévszázaddal ezelőtt kaptam meg régész diplomámat (1963-ban), és akkor úgy éreztem, terveimet és kutatási programomat, a zord idők ellenére, valóra tudom váltani.

A proletárdiktatúra elnyomórító szellemi légkörében (ezekben az években még akasztották 56 hőseit!), a hatvanas évek végéig, a magyarság történetének fő kérdései nem voltak középpontban. A kik vagyunk? honnan jöttünk? kérdést csak közel húsz év múlva tehettük fel.

A finnugor nyelv- és néprokonság elmélet minden történeti, őstörténeti rekonstrukciót meghatározott. Aki tudományos minősítést és karriert akart magának, annak meg kellett tagadnia a XVIII. század vége – XIX. század első felé előtti tudósok álláspontját, és meg kellett tagadnia a források egyértelmű és határozott közléseit, amely szerint a magyarság a szkíta-hun-szarmata-avar-türk népek nagy családjába tartozik.

A Kárpát-medence szkíta korának (Kr. születése előtti VI-V. század) bemutatása, a hivatalos álláspont szerint, csak akkor hiteles, ha elismerjük és elfogadjuk, hogy a szkíta népek indoíráni nyelven beszéltek és az árja világtörténet szereplői voltak, akikhez a finnugor magyarságnak semmi köze sincs! Az 1971-ben megjelent, angol nyelvű szkíta monográfiámban is csak egy utalás maradhatott benne arra vonatkozóan, hogy a szkítáknak köze volt a magyarsághoz. Jellemző a korszakra, hogy a Tudományos Minősítő Bizottság (TMB) ezt a nemzetközileg elismert munkámat nem fogadta el kandidátusi disszertációnak. Sajátságos és eléggé érthetetlen, hogy az elmúlt ötven év alatt sem történt változás ebben a kérdésben, holott a hun-magyar rokonságot illetően áttörték a tiltó korlátokat!

Szakmai életem első évtizedét a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének tudományos munkatársaként töltöttem el, és ezen idő alatt, honfoglalás- és államalapításkori temetők feltárása révén igyekeztem új adatokhoz jutni arra vonatkozóan, hogy mi az igazi, valós magyarázata annak a világtörténelemben is ritka csodának, hogy mi, magyarok nemcsak megszereztük az egész Kárpát-medencét, de egy erős államszervezet révén meg is tudtuk tartani, sőt európa hatalommá tudtuk növelni.

Az elfogadott akadémiai álláspont szerint ez idegen hatásra következett be. Egyesek szerint szláv, mások szerint germán mintákat vettünk át.

De ez nem igaz! Ma már pontos ismereteink vannak az ázsiai hunok, Atila hunjainak birodalmi működéséről, a türk kaganátusok, Kazárország, az ujur kaganátus irányítási és hatalmi struktúrájáról. Az eurázsiai nomád birodalmak voltak az előzmények, a követendő minták.

Ezért itt az ideje, hogy a magyar történettudomány leszámoljon a Zalavár-Vársziget Mosaburnak vélt meséjével, amely még ma is azt hirdeti, hogy Privina frank hercegsége volt az egyik kiinduló pont, holott Mosaburg sohasem létezett a Balaton mellett, hanem Karintiában (Ausztriában) volt, és ma is ott lelhető fel. Magam a munkáimban, harminc éve igyekeztem bebizonyítani a Mosaburg-hipotézis tarthatatlanságát, de ez – sok igen jelentős változás ellenére – eddig még nem érte el a nagy jelentőségű Magyarságkutató Intézet ingerküszöbét.

(A Zsarátnok Könyvek szerkesztősége által németre fordított tanulmányom hamarosan magyarul és németül is megjelenik.)

A Magyarságkutató Intézet viszont sok más, rendkívül fontos kérdésben nagyot lépett előre. Ilyen az archeogenetikai kutatás, a hun-magyar kapcsolat igazolása, a korai magyar állam épített emlékeinek korszerű vizsgálata (Abasár).

Örömmel jelenthetem, hogy mind a hun-magyar kapcsolatok kérdésében, mind az egyházi és világi építmények vonatkozásában azon az úton haladnak, amelyet magam is követtem és követek harminc esztendeje. Ezt könyveim egyértelműen mutatják és bizonyítják.

Új korszakot nyitott a királyi temetkezések (III. Béla) DNS vizsgálata (Kásler Miklós és tsai), mivel a nyomok Közép-Ázsiába vezetnek az Y-kromoszóma R1a1c haplotípus szerint. Ugyanezt a haplotípust kimutatták a genetikusok a X. századi a felső-tisza-vidéki magyar temetőkből is.

Tovább kell növelni a régészeti feltárások számát, törekedni kell minél több hiteles rekonstrukció megvalósítására (például Somogyváron, Abasáron, Pétermonostorban, etc). A királyi temetkezések különösen fontosak: Abasáron Sámuel királyé, Somogyváron Szent Lászlóé, Tihanyban I. András királyé, Székesfehérváron Corvin Hunyadi Mátyásé.

A Magyarságkutató Intézet megteremtése igen jelentős előrelépés. Végre van egy olyan intézmény, amely kellő anyagi eszközzel és komoly hatáskörrel rendelkezik múltunk kutatásában.

A Magyarságkutató Intézetén kívül egyre aktívabbak az egyetemek (a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, az ELTE), az akadémiai intézetek (MTA BK). Az Ural-vidéki és a kaukázusi területek régészeti felderítése máris sok új eredményt hozott. És meghozta a magunkfajta kutatók elismerését is, még akkor is, ha nevünket nem írják le.

Ha azt akarjuk, hogy a művelt nagyközönség is beavatottnak érezhesse magát, akkor tegyük közkinccsé magyar nyelven is, a nagyvilág jeles tudósainak munkáit, akik közül például H. J. Kim bebizonyítja mennyire torz és téves volt a hunokról alkotott kép (The Huns. Melbourne, 2016. Magyarra lefordította Geönczöl Gyula), N. N. Kradin pedig a hun birodalom működésének és irányításának magas fokát mutatja be (Империя Хунну. Moszkva, 2001). De tegyük közzé a nehezen elérhető történeti forrásokat is, például Liu Mau-tsai kínai forrásgyűjteményét a keleti türkökről, amelynek lefordításán évekig

dolgoztam. Ez a munkám talán megjelenik a közeljövőben a MKI gondozásában.

Most, életpályám utolsó szakaszában, 81 évesen is, azon dolgozom, hogy őstörténetünk, történetünk titkaira fény derüljön. Én már nem vehetem igénybe a régészeti feltárások legkorszerűbb eszközeit, de segítségére lehetünk a fiatalabb nemzedéknek abban, hogy az ősök anyagi és szellemi hagyatékát feltárják, megőrizték és közkinccsé tegyék.